

P7_TA-PROV(2010)0035

Situace na Ukrajině

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. února 2010 o situaci na Ukrajině

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Ukrajině,
- s ohledem na společné prohlášení o Východním partnerství, které bylo zahájeno v Praze dne 7. května 2009,
- s ohledem na prohlášení a doporučení Výboru pro parlamentní spolupráci EU-Ukrajina, jehož schůze se konala ve dnech 26.–27. října 2009,
- s ohledem na skutečnost, že Ukrajina je od března 2008 členem Světové obchodní organizace (WTO),
- s ohledem na to, že přistoupení Ukrajiny ke Smlouvě o Energetickém společenství bylo schváleno na zasedání Ministerské rady Smlouvy o Energetickém společenství (ECT) konaném v prosinci 2009 v Záhřebu,
- s ohledem na dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a Ukrajinou, která vstoupila v platnost dne 1. března 1998, a na probíhající jednání o dohodě o přidružení, která má nahradit dohodu o partnerství a spolupráci,
- s ohledem na program přidružení EU-Ukrajina, který nahradil akční plán EU-Ukrajina a jenž byl podpořen na zasedání Rady pro spolupráci EU-Ukrajina v červnu 2009,
- s ohledem na dohodu mezi Evropským společenstvím a Ukrajinou o zjednodušení vízového styku, která byla podepsána dne 18. června 2007 a vstoupila v platnost dne 1. ledna 2008, a na dialog o vízech mezi EU a Ukrajinou zahájený v říjnu 2008,
- s ohledem na memorandum o porozumění pro zavedení dialogu o regionální politice a rozvoji regionální spolupráce, které bylo dne 22. července 2009 uzavřeno mezi ukrajinským ministerstvem pro regionální rozvoj a výstavbu a Evropskou komisí,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1638/2006 ze dne 24. října 2006 o obecných ustanoveních o zřízení evropského nástroje sousedství a partnerství (ENPI)¹,
- s ohledem na memorandum o porozumění mezi Evropskou unií a Ukrajinou týkající se spolupráce v oblasti energetiky, jež bylo podepsáno dne 1. prosince 2005,
- s ohledem na společné prohlášení přijaté společnou mezinárodní konferencí EU-Ukrajina o investicích věnované modernizaci soustavy pro tranzit zemního plynu, která se konala dne 23. března 2009,
- s ohledem na dohodu společností Naftogaz a Gazprom z prosince 2009 týkající se tranzitních poplatků za přepravu ropy v roce 2010,
- s ohledem na výsledky ukrajinských prezidentských voleb, jejichž první kolo se konalo dne 17. ledna 2010 a druhé kolo dne 7. února 2010,

¹ Úř. věst. L 310, 9.11.2006, s. 1.

- s ohledem na prohlášení pozorovatelské mise organizace OBSE/ODIHR o prezidentských volbách uspořádaných ve dnech 17. ledna 2010 a 7. února 2010, která došla k závěru, že byla dodržena většina mezinárodních standardů,
 - s ohledem na prohlášení vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku paní Catherine Ashtonové o prezidentských volbách na Ukrajině ze dne 8. února 2010,
 - s ohledem na změny ukrajinského volebního zákona přijaté Nejvyšší radou na poslední chvíli dne 3. února 2010, před druhým kolem prezidentských voleb,
 - s ohledem na národní orientační program pro Ukrajinu na období 2011–2013,
 - s ohledem na výsledky nedávných summitů EU-Ukrajina, mj. summitu EU-Ukrajina konaného v Paříži v roce 2008, na němž byla Ukrajina uznána jako evropská země, která sdílí se zeměmi Evropské unie společnou historii i společné hodnoty, a na závěry summitu EU-Ukrajina konaného v Kyjevě dne 4. prosince 2009,
 - s ohledem na čl. 110 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Ukrajina s EU sousedí a má pro ni strategický význam; vzhledem k tomu, že Ukrajina má v Evropě díky své rozloze, zdrojům, počtu obyvatel a své zeměpisné poloze jedinečné postavení a je díky těmto prvkům klíčovými regionálním hráčem,
 - B. vzhledem k tomu, že Ukrajina je evropský stát a v souladu s článkem 49 Smlouvy o Evropské unii se může ucházet o členství v EU stejně jako každá jiná evropská země, která ctí zásady svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a právního státu,
 - C. vzhledem k tomu, že podle závěrů volební pozorovatelské mise OBSE/ODIHR proběhly volby převážně v souladu s mezinárodními standardy,
 - D. vzhledem k tomu, že prezidentské volby, které se konaly ve dnech 17. ledna 2010 a 7. února 2010 proběhly bez problémů a byla při nich respektována občanská a politická práva, včetně svobody shromažďování, sdružování a projevu, což ukazuje, že Ukrajina je schopna uspořádat svobodné a spravedlivé volby,
 - E. vzhledem k tomu, že přítomnost domácích a zahraničních pozorovatelů značně zvýšila transparentnost průběhu celého volebního procesu a dne voleb, ačkoliv nevládním organizacím nebylo oficiálně sledování voleb povoleno;
 - F. vzhledem k tomu, že dne 17. února 2010 pozastavil na základě stížnosti předsedkyně vlády Tymošenkové ukrajinský nejvyšší správní soud platnost rozhodnutí ústřední volební komise konstatující výsledky prezidentských voleb a uznávající Viktora Janukoviče za prezidenta Ukrajiny, a vzhledem dále k tomu, že předsedkyně vlády svou stížnost vzala dne 20. února zpět s tím, že soud nehodlal o její stížnosti rozhodnout spravedlivě,
 - G. vzhledem k tomu, že atmosféru volební kampaně v druhém kole voleb nepříznivě ovlivnila vzájemná obviňování z podvodů a ze změn volebního zákona přijatých na poslední chvíli,
 - H. vzhledem k tomu, že by se nemělo zapomínat na to, že Ukrajina je zemí, která prošla sovětskou nadvládou a že na cestě k překonání negativního dědictví z tohoto období již udělala velký pokrok,

- I. vzhledem k tomu, že jedním z hlavních cílů Evropského parlamentu v oblasti zahraniční politiky je rozšířit a posílit evropskou politiku sousedství, jejímž účelem je upevnit politické, hospodářské a kulturní vztahy mezi zeměmi blízkými EU a jejími členskými státy,
- J. vzhledem k tomu, že Východní partnerství se v současnosti postupně utváří; vzhledem k tomu, že Evropský parlament očekává, že nové ukrajinské orgány budou usilovat o splnění jeho cílů; vzhledem k tomu, že Východní partnerství bude úspěšné a přispěje k mírovému vývoji, stabilitě a prosperitě všech východních sousedů EU, včetně Ukrajiny, pouze pokud bude založeno na konkrétních a důvěryhodných projektech a pokud bude dostatečně financováno,
- K. vzhledem k tomu, že EU podporuje stabilní a demokratickou Ukrajinu, která dodržuje zásady tržního hospodářství a právního státu, lidská práva a ochranu menšin a která zaručuje základní práva; vzhledem k tomu, že stabilita na ukrajinské politické scéně a důraz na vnitřní reformy představují nezbytný předpoklad pro další rozvoj vztahů mezi EU a Ukrajinou,
- L. vzhledem k tomu, že od tzv. „Oranžové revoluce“ Ukrajina bohužel ztratila více než pět let, aniž by vhodným způsobem řešila své zásadní ústavní a institucionální problémy, především konflikt pravomocí mezi prezidentem a předsedou vlády; vzhledem k tomu, že důsledkem tohoto vývoje byly důležité reformy ve veřejné, hospodářské a sociální sféře oddáleny či nedostatečně uplatněny, nebo nebyly vůbec dokončeny,
- M. vzhledem k tomu, že bez ohledu na výsledky prezidentských voleb, musí Ukrajina zahájit uplatňování ústavních reforem s cílem vytvořit udržitelný a účinný systém „brzd a protivah“, který jednoznačně stanoví rozdělení pravomocí mezi prezidentem, vládou a Nejvyšší radou,
- N. vzhledem k tomu, že ve vztazích mezi EU a Ukrajinou bylo v posledních letech obecně dosaženo podstatného pokroku, obzvláště v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky a v obchodních, finančních a ekonomických otázkách; vzhledem k tomu, že na poli energetiky a životního prostředí ovšem nebyl pokrok dostatečný,
- O. vzhledem k tomu, že přistoupení Ukrajiny ke Světové obchodní organizaci představuje pro tento stát významný krok v oblasti přijetí mezinárodních a evropských hospodářských norem, upevnění obchodních vazeb s EU a zrychlení jednání o zřízení rozsáhlé a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA), která představuje nedílnou součást dohody o přidružení,
- P. vzhledem k tomu, že přistoupení Ukrajiny ke Smlouvě o Energetickém společenství má velký význam pro všechny strany,
- Q. vzhledem k tomu, že dohoda o přidružení mezi EU a Ukrajinou má sloužit jako nástroj reformního procesu a upevňovat úlohu občanské společnosti.
 - 1. vítá zprávu mezinárodní mise pro sledování průběhu prezidentských voleb na Ukrajině, která zaznamenala významný pokrok ve srovnání s předchozími volbami a uvedla, že během voleb byla dodržena většina norem OBSE a EU týkajících se svobodných a spravedlivých voleb;
 - 2. vítá prohlášení mise OBSE/ODIHR pro sledování průběhu voleb o respektování občanských a politických práv, včetně svobody shromažďování, sdružování a projevu v pluralitním prostředí v oblasti sdělovacích prostředků;

3. vítá relativně vysokou volební účast, která poukazuje na aktivní zapojení ukrajinských občanů do rozhodování o dalším směřování jejich země; vítá skutečnost, že v těchto volbách kandidovalo rozmanité spektrum kandidátů zastupující různorodé politické názory, což nabídlo voličům skutečnou možnost volby;
4. lituje, že volební pravidla zůstávají i nadále tématem diskusí, a upozorňuje na to, že ve srovnání s předcházející legislativou považuje OBSE/ODIHR platný volební zákon ve znění schváleném v srpnu 2009 za krok zpět, jelikož představuje nejasný a neúplný právní rámec; s politováním konstatuje, že Nejvyšší rada schválila vysoce kontroverzní změny v zákoně upravujícím prezidentské volby, které pouze několik dnů před druhým kolem těchto voleb navrhla Strana regionů; vyzývá proto ukrajinské orgány, aby přezkoumaly a doplnily právní úpravu voleb; naléhavě vyzývá k transparentnějšímu financování kandidátů, politických stran i předvolební kampaně;
5. vyzývá ukrajinské úřady, aby vyvinuly větší úsilí v podpoře menšinových společenství v zemi tím, že je více zapojí do politického dění v zemi a budou dodržovat právo na vzdělání menšin v jejich menšinovém jazyce, přičemž podotýká, že Ukrajina ratifikovala Rámcovou úmluvu Rady Evropy o ochraně národních menšin a Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků;
6. uznává, že Ukrajina, jako jeden z evropských států, sdílí se zeměmi Evropské unie společnou historii a společné hodnoty, a oceňuje evropsky orientované ambice Ukrajiny;
7. očekává, že ukrajínští politikové a ukrajinské orgány vezmou na vědomí nezbytnost politické a ekonomické stabilizace a budou o ni usilovat, zejména prostřednictvím ústavní reformy, upevnění právního státu, zavedení sociálně tržního hospodářství a obnovy úsilí o potírání korupce a zlepšení prostředí pro podnikání a investice;
8. zdůrazňuje, že je důležité posílit spolupráci mezi Ukrajinou a EU v oblasti energetiky, a vyzývá k uzavření dalších dohod mezi Ukrajinou a EU, které budou zaměřeny na zajištění dodávek energie pro obě strany, včetně spolehlivé soustavy pro tranzit ropy a zemního plynu;
9. vyzývá Ukrajinu, aby plně dokončila a ratifikovala své přistoupení ke Smlouvě o Energetickém společenství a urychleně přijala nový zákon o zemním plynu, který by byl v souladu se směrnicí Evropské unie 2003/55/ES;
10. zdůrazňuje skutečnost, že i když bylo dosaženo pokroku, stávající dohoda o zjednodušení vízového styku by měla být znovu přezkoumána s ohledem na dlouhodobé cíle, a vyzývá Radu, aby pověřila Komisi přezkumem této dohody ve spolupráci s ukrajinskými orgány tak, aby mohl být vypracován podrobný plán pro dosažení bezvízového styku s Ukrajinou, jakož i pro dosažení střednědobého cíle zrušení stávajících poplatků za víza;
11. žádá Komisi, aby spolupracovala s členskými státy a s Ukrajinou na přípravě zvláštních opatření, která je třeba přijmout s ohledem na mistrovství Evropy ve fotbale v roce 2012 a usnadnění cestování pro majitele lístků na tuto událost;
12. s potěšením konstatuje, že Ukrajina aktivně podporuje Východní partnerství a Parlamentní shromáždění Euronest a že se zavázala zvýšit úsilí o zajištění demokracie, právního státu a dodržování lidských práv a základních svobod, jakož i snahy o konsolidaci sociálně tržního hospodářství, udržitelného rozvoje a dobré správy věcí veřejných;

13. podporuje klíčové iniciativy Východního partnerství, především iniciativy v oblasti integrované správy hranic, energetiky, zóny volného obchodu a komplexního budování institucí;
14. očekává, že Ukrajina potvrdí své odhodlání pokračovat na cestě k evropské integraci a k posílení spolupráce s EU v sousedních oblastech v rámci Východního partnerství a černomořské synergie;
15. vyzývá Komisi a Radu, aby znovu potvrdily ochotu EU pomoci Ukrajině v tomto směru prostřednictvím nástrojů navržených v rámci Východního partnerství a programu přidružení EU-Ukrajina; vyzývá Komisi, aby program přidružení více přizpůsobila národnímu orientačnímu programu na období 2011–2013; vyzývá Komisi, aby přizpůsobila národní orientační program pro období 2011-13 programu přidružení;
16. zdůrazňuje, že obsáhlá a komplexní dohoda o volného obchodu by měla zajistit postupné začleňování Ukrajiny do vnitřního trhu EU, včetně rozšíření uplatňování čtyř svobod na tuto zemi;
17. vítá záměr vytvořit zastoupení Evropské investiční banky (EIB) v Kyjevě a zdůrazňuje, že je důležité dále posílit činnost EIB na Ukrajině;
18. zdůrazňuje, že je důležité posílit spolupráci v oblasti výměn mladých lidí a studentů a rozvíjet programy stipendií, které Ukrajincům umožní seznámit se s Evropskou unií a jejími členskými státy;
19. apeluje na všechny sousední země, aby plně respektovaly demokratický systém ukrajinského státu a nevyvíjely žádný tlak, ani nepodnikaly žádné kroky s cílem zvrátit demokratickou vůli a demokratická rozhodnutí této země týkající se jejího politického, sociálního a ekonomického rozvoje;
20. s hlubokým politováním konstatuje, že se odstupující prezident Viktor Juščenko rozhodl posmrtně vyznamenat Stepana Banderu, vůdce Organizace ukrajinských nacionalistů (OUN), která spolupracovala s nacistickým Německem, čestným titulem Hrdina Ukrajiny; v tomto ohledu doufá, že nové ukrajinské vedení taková rozhodnutí znovu zvaží a zůstane i nadále odhodláno respektovat evropské hodnoty;
21. vyzývá Komisi, aby poskytnutím nezbytné technické podpory radikálně zvýšila energetickou účinnost ukrajinské elektrické rozvodné sítě a aby rozšířila spolupráci v otázkách reformy plynárenství s cílem sladit toto odvětví s normami EU; žádá, aby Evropa trvale podporovala ukrajinskou strategii snižování spotřeby energie a zvyšování energetické účinnosti, jakožto nejlepší způsob omezení výdajů na zemní plyn a závislosti na dovozu energie;
22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, členským státům, vládě a parlamentu Ukrajiny, Parlamentnímu shromáždění Rady Evropy a organizacím OBSE a NATO.